

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

бакалавр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору 2016

галузі знань

07 Управління та адміністрування
шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Державні фінанси
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Аніпко Людмила Володимирівна, старший
викладач кафедри економіки та обліку,
кандидат економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.


підпис

Л. В. Аніпко

ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів,
кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.


підпис

О. Л. Шелест

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 05.12.2019 р. № 6

Зав. кафедри


підпис

Л. В. Гриневич

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії


підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами загальних та фахових компетентностей стосовно технології бюджетування та побудови системи бюджетів на підприємствах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є механізм бюджетування діяльності суб'єктів господарювання в системі управління підприємством.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Фінанси», «Фінанси підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», «Фінансовий аналіз», «Фінансовий облік», «Менеджмент».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 2. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність працювати у команді.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 10. Здатність працювати автономно.

фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ФК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері державних фінансів.

ФК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері державних фінансів.

ФК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері державних фінансів.

ПРН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПРН 9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері державних фінансів.

ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 18. Володіти базовими навичками креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Планування як функція менеджменту

Місце і завдання планування в ринкових умовах. Різниця між плануванням і прогнозуванням. Формальне та інкрементальне планування.

Концепція контролінгу та місце в ній планування.

Характеристика планування як функції менеджменту. Об'єкти і суб'єкти планування на підприємстві.

Стратегічне, поточне й оперативне планування та їхня взаємозалежність. Організаційні, інформаційні та кадрові передумови створення ефективної системи планування на підприємстві. Альтернативність планових рішень та оптимізація планів. Організаційні структури планування.

Фінансове планування. Структура і зміст фінансового плану.

Тема 2. Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві

Бюджет як економічна категорія. Сутність та значення бюджетування. Балансовий підхід як основа розробки бюджетів.

Бюджетування як прогресивна технологія фінансового планування та оперативного контролінгу.

Необхідність впровадження системи бюджетування на підприємстві. Принципи бюджетування підприємства.

Організаційні передумови впровадження бюджетування на підприємстві. Переваги і недоліки бюджетування.

Проблеми впровадження та застосування бюджетів на підприємствах.

Тема 3. Формування системи бюджетів на підприємстві

Бюджетування як управлінська технологія.

Система бюджетів на підприємстві та їх взаємозв'язок.

Основні користувачі бюджетної інформації підприємств.

Етапи формування зведеного (основного) бюджетів. Змістова та функціональна характеристика етапів бюджетування.

Організація і управління бюджетним процесом на підприємстві.

Автоматизація бюджетування на підприємстві.

Тема 4. Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства

Фінансові бюджети. Бюджет доходів та витрат. Бюджет руху грошових коштів. Прогнозний бюджет активів і пасивів.

Особливості складання розрахункового балансу підприємства.

Допоміжні та спеціальні бюджети (бюджет маркетингових комунікацій, інвестиційний бюджет, податковий бюджет тощо).

Консолідований (генеральний, зведений) бюджет.

Сфери застосування різних типів бюджетів.

Тема 5. Методи бюджетного планування та нормативна база розробки бюджетів

Класифікація методів бюджетного планування.

Методи ієрархічного бюджетного планування.

Сутність, переваги та недоліки методів бюджетного планування. Рекомендації щодо вибору методів бюджетного планування залежно від характеристик функціонування підприємства.

Методи складання бюджетів на основі технічних норм і нормативів (нуль-базис-бюджетування). Призначення норм і нормативів при розробці бюджетів підприємства.

Внутрішньоорганізаційні норми і нормативи як основа формування бюджетів. Класифікація і види норм і нормативів. Матеріальні, трудові та фінансові норми і нормативи. Норма часу. Норма витрат та її структура.

Методи розробки планових норм і нормативів (аналітично-розрахунковий, аналітико-дослідний, експериментальний, дослідно-

статистичний і ін.). Вимоги до норм і нормативів. Якість нормативної бази підприємства. Механізм взаємодії нормативів і бюджетних показників.

Тема 6. Розробка операційних бюджетів підприємства

Операційні бюджети. Бюджет реалізації (продаж) як основа бюджетування.

Бюджет виробництва та його структура. Бюджет потреб в матеріалах. Бюджет використання матеріалів.

Бюджет трудових витрат. Бюджет прямих витрат на оплату праці.

Бюджет витрат. Роль кошторисів для складання бюджетів. Види кошторисів та порядок їх формування.

Бюджет загальновиробничих, адміністративних витрат, витрат на збут.

Тема 7. Організація бюджетування та мотивування на підприємстві

Підходи до організації процесу бюджетування. Бюджетне організування як вид управлінської діяльності. Зміст і завдання бюджетного організування.

Сутність центрів відповідальності. Види та характеристика центрів відповідальності. Підходи до розробки бюджетів для різних типів центрів відповідальності. Доцільність створення бюджетного комітету.

Бюджетне мотивування. Система матеріального і морального мотивування виконання бюджетів.

Тема 8. Врахування ризиків при розробленні бюджетів

Сутність ризику. Класифікація і види ризиків у господарській діяльності. Причини і наслідки ризиків.

Методи оцінки ризиків.

Управління ризиками при складанні бюджетів підприємства.

Послідовність врахування ризиків в процесі бюджетного планування. Імовірність невиконання бюджету. Міра і ціна ризику.

Методи управління ризиками. Шляхи нейтралізації і уникнення ризиків.

Тема 9. Контролювання та регулювання бюджетів

Сутність бюджетного контролювання як виду управлінської діяльності. Завдання контролювання бюджетів. Принципи бюджетного контролю.

Класифікація та види бюджетного контролю.

Система бюджетного контролю (об'єкти і суб'єкти, інструментарій та технологія бюджетного контролю).

Контроль відхилень у бюджеті. Зовнішні і внутрішні причини відхилень. Види відхилень фактичних показників від планових.

Етапи контролювання і регулювання бюджетів.

Тема 10. Особливості бюджетування в галузях економіки

Бюджетна структура підприємства. Чинники, що впливають при бюджетуванні. Етапи формування зведеного бюджету підприємства.

Типова структура бюджетів виробничого і торговельного підприємств.

Особливості бюджетування у торговельному та промисловому підприємстві.

Бюджетування у фінансової установі: продукти, відмінності, напрямки та підходи.

Бюджетування витрат структурних підрозділів: сутність, переваги, складності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

[illegible]

[illegible]

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки					
		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття				20		
	Семінарські заняття						
	Практичні заняття				20		
	Лабораторні заняття						
	Курсова робота (проект)						
	Самостійна робота студентів				95		
	Усього годин				135		
Денна скорочена	Лекційні заняття						
	Семінарські заняття						
	Практичні заняття						
	Лабораторні заняття						
	Курсова робота (проект)						
	Самостійна робота студентів						
	Усього годин						
Заочна повна	Лекційні заняття						
	Семінарські заняття						
	Практичні заняття						
	Лабораторні заняття						
	Курсова робота (проект)						
	Самостійна робота студентів						
	Усього годин						
Заочна скорочена	Лекційні заняття						
	Семінарські заняття						
	Практичні заняття						
	Лабораторні заняття						
	Курсова робота (проект)						
	Самостійна робота студентів						
	Усього годин						

	Усього годин						
--	--------------	--	--	--	--	--	--

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1: Планування як функція менеджменту	Планування як функція менеджменту	2			
Тема 2: Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві	Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві	2			
Тема 3. Формування системи бюджетів на підприємстві	Формування системи бюджетів на підприємстві	2			
Тема 4. Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства	Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства	2			
Тема 5. Методи бюджетного планування та нормативна база розробки бюджетів	Методи бюджетного планування та нормативна база розробки бюджетів	2			
Тема 6. Розробка операційних бюджетів підприємства	Розробка операційних бюджетів підприємства	2			
Тема 7. Організація бюджетування та мотивування на підприємстві	Організація бюджетування та мотивування на підприємстві	2			
Тема 8. Врахування ризиків при розробленні бюджетів	Врахування ризиків при розробленні бюджетів	2			
Тема 9. Контролювання та регулювання бюджетів	Контролювання та регулювання бюджетів	2			
Тема 10. Особливості бюджетування в галузях економіки	Особливості бюджетування в галузях економіки	2			
Усього		20			

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту:
<https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3667#section-2>

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1: Планування як функція менеджменту	Планування як функція менеджменту	2			
Тема 2: Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві	Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві	2			
Тема 3. Формування системи бюджетів на підприємстві	Формування системи бюджетів на підприємстві	2			
Тема 4. Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства	Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства	2			
Тема 5. Методи бюджетного планування та нормативна база розробки бюджетів	Методи бюджетного планування та нормативна база розробки бюджетів	2			
Тема 6. Розробка операційних бюджетів підприємства	Розробка операційних бюджетів підприємства	2			
Тема 7. Організація бюджетування та мотивування на підприємстві	Організація бюджетування та мотивування на підприємстві	2			
Тема 8. Врахування ризиків при розробленні бюджетів	Врахування ризиків при розробленні бюджетів	2			
Тема 9. Контролювання та регулювання бюджетів	Контролювання та регулювання бюджетів	2			
Тема 10. Особливості бюджетування в галузях економіки	Особливості бюджетування в галузях економіки	2			
Усього		20			

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту:

<https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3667#section-4>

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ТЕМАМИ:

Тема 1. Планування як функція менеджменту

1. Організаційні структури планування.
2. Організаційні, інформаційні та кадрові передумови створення ефективної системи планування на підприємстві.
3. Альтернативність планових рішень та оптимізація планів.
4. Концепція контролінгу та місце в ній планування.
5. Методологічні основи фінансового планування.

Тема 2. Теоретико-методологічні основи бюджетування на підприємстві

1. Бюджетування як прогресивна технологія фінансового планування та оперативного контролінгу.
2. Необхідність впровадження системи бюджетування на підприємстві.
3. Організаційні передумови впровадження бюджетування на підприємстві.
4. Назвіть переваги та недоліки бюджетування на підприємстві.
5. Функції бюджетування.
6. Підходи до організації системи бюджетування.
7. Гнучкі та фіксовані бюджети.

Тема 3. Формування системи бюджетів на підприємстві

1. Бюджетування як управлінська технологія.
2. Основні користувачі бюджетної інформації підприємств.
3. Вимоги до структури бюджетів підприємства.
4. Процедури консолідування бюджетних показників.
5. Основні етапи формування зведеного (основного) бюджету.
6. Автоматизація бюджетування на підприємстві.

Тема 4. Зміст та технологія складання фінансового бюджету підприємства

1. Обґрунтування необхідності у формуванні планів-графіків надходжень та виплат грошових коштів.
2. Зміст та структура та призначення інвестиційного бюджету підприємства.
3. Зміст, структура та призначення бюджету доходів та витрат.
4. Зміст, структура та призначення бюджету руху грошових коштів.
5. Зміст, структуру та призначення бюджету активів і пасивів.
6. Вибір бюджетного періоду та чинники, що його визначають.

Тема 5. Методи бюджетного планування нормативна база розробки бюджетів

1. Охарактеризуйте матеріальні, трудові та фінансові норми і нормативи.
2. Норми витрат та її структура.
3. Методи розробки планових норм і нормативів.
4. Сутність, переваги та недоліки методів бюджетного планування.
5. Рекомендації щодо вибору методів бюджетного планування залежно від характеристик функціонування підприємства.
6. Зв'язок між собою норм та нормативів.

Тема 6. Розробка операційних бюджетів підприємства

1. Бюджет реалізації (продаж) як основа бюджетування.
2. Роль кошторисів для складання бюджетів. Види кошторисів та порядок їх формування.
3. Зміст та структура кошторисів прямих витрат на матеріали та оплату праці.
4. Зміст та структура кошторисів загальновиробничих, адміністративних, інших операційних, інших витрат та витрат на збут.

Тема 7. Організація бюджетування та мотивування на підприємстві

1. Бюджетне організування як вид управлінської діяльності.
2. Зміст і завдання бюджетного організування.
3. Сутність центрів відповідальності.
4. Підходи до розробки бюджетів для різних типів центрів відповідальності.
5. Доцільність створення бюджетного комітету.
6. Система матеріального і морального мотивування виконання бюджетів.

Тема 8. Врахування ризиків при розробленні бюджетів

1. Причини та наслідки ризиків.
2. Послідовність врахування ризиків в процесі бюджетного планування.
3. Імовірність невиконання бюджету. Міра і ціна ризику.
4. Шляхи нейтралізації і уникнення ризиків.
5. Методи оцінки ризиків.
6. Управління ризиками при складанні бюджетів підприємства.

Тема 9. Контролювання та регулювання бюджетів

1. Контроль відхилень у бюджеті.
2. Зовнішні і внутрішні причини відхилень.
3. Види відхилень фактичних бюджетних показників від планових.

4. Основні методи факторного аналізу бюджетних відхилень.
5. Система показників оцінки виконання бюджетів.

Тема 10. Особливості бюджетування в галузях економіки

1. Особливості бюджетування у торговельному та промисловому підприємстві.
2. Відмінності бюджетування банківських операцій.
3. Переваги та складність бюджетування за структурними підрозділами.
4. Особливості процесу бюджетування на малих, середніх та великих підприємствах.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, запитання для самоконтролю, вирішення задач, тестів.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)												Підсум- ковий контроль	Сума
Навчальні роки	Усього	у тому числі за темами											
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10		
2019/2020	60	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Не передбачено навчальним планом.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, вирішення задач, оцінювання відвідування аудиторних занять, опрацювання тестів відповідно до тем дисципліни;
- для студентів заочної форми навчання: не передбачено навчальним планом.

Умовою допуску до підсумкового контролю є: виконання програми дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: не передбачено навчальним планом.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Гудзь Ю. Ф. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: конспект лекцій / Ю. Ф. Гудзь. - Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі, 2018. - 110 с.

2. Букреева Д. С. Бюджетування діяльності підприємств: методичні рекомендації до самостійної роботи / Д. С. Букреева; Міністерство освіти і науки України, Національний гірничий університет. - Дніпро: Національний гірничий університет, 2017. - 60 с. - Режим доступу: ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/152794/CD1011.pdf?sequence=1&isAllowed=y. - Станом на 01.12.2019. - Назва з екрана.

3. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник / С. Ф.Голов. - Київ : Центр учбової літератури, 2018. - 534 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

4. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчальний посібник / Г. І. Філіна - Київ : Центр учбової літератури, 2017. - 320 с.

5. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчально-методичний посібник / [Я.І.Невмержицький та ін.]; під редакцією О. О. Терещенко. - Київ : Київський національний економічний університет, 2016. - 312 с.

6. Шило Ж. С. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: конспект лекції / Ж. С. Шило - Рівне : Національний університет водних ресурсів, 2014. - 61 с. - Режим доступу : er3.nuwm.edu.ua/623/1/06-03-102.pdf. - Станом на 01.12.2019. - Назва з екрана.